

Zásah do populácie medveďa hnedého

Manažmentové opatrenia zabezpečujúce zásah do populácie odchytom a odstrelom medveďa hnedého sú navrhované na realizáciu v dvoch základných úrovniach:

- A. Odchyt, prípadne usmrtenie** v zmysle rozhodnutia zásahového tímu.
- B. Lovom**, ktorý je naplánovaný Komisiami pre ochranu a manažment medveďa hnedého.

Oba tieto spôsoby zásahu do populácie sledujú zníženie rizika škôd spôsobených medveďom, nebezpečných stretov človeka s medveďom a zabezpečenie pozitívneho vzťahu verejnosti k medveďom hnedým, pričom pri rozhodovaní príslušný orgán štátnej správy musí zohľadniť právoplatné rozhodnutia súdov, ktoré sa týkajú konaní o povolení výnimiek z druhej ochrany na usmrcovanie medveďa hnedého.

A. Činnosť zásahového tímu

Členovia zásahového tímu dodržiavajú postup, ktorý znižuje, resp. úplne eliminuje riziko nebezpečného stretu, poranenia, alebo usmrtenia človeka pri útoku medveďa hnedého. Na tento spôsob zásahu do populácie je vypracovaný samostatný manuál.

B. Lov, ktorý je navrhovaný Komisiami pre ochranu a manažment medveďa hnedého

Návrhy na zásahy do populácie medveďa hnedého v tomto prípade organizačne a prakticky realizované na úrovni organizačných jednotiek ŠOP SR, prostredníctvom „**Komisií pre ochranu a manažment medveďa hnedého na Slovensku**“, ktoré skvalitňujú odborné posúdenie eliminácie jedincov medveďa hnedého z populácie (ďalej len „komisia“). Komisia môže byť zložená z nasledovných zástupcov:

- Štátna ochrana prírody SR;
- Slovenská poľovnícka komora;
- užívatelia poľovných revírov u ktorých je predpoklad že budú v konkrétnom roku loviť medveďa hnedého;
- okresné úrady (pozemkový a lesný odbor, odbor opravných prostriedkov, odbor starostlivosti o životné prostredie);
- miestna samospráva;
- vlastníci, nájomcovia a správcovia pozemkov, na ktorých vznikali škody za predchádzajúce obdobie;
- regionálne poľnohospodárske a potravinové komory
- vedecko-výskumné inštitúcie;
- mimovládne organizácie;
- iné relevantné organizácie.

Komisie môžu byť zriadené:

- a) komisia osobitne pre každú organizačnú jednotku,
- b) komisia združená pre viaceré organizačné jednotky (príklad vychádzajúci z doterajšej praxe):
 - NAPANT, NP Muránska planina, CHKO Poľana,

- CHKO Cerová vrchovina, CHKO Štiavnické vrchy, CHKO Ponitrie
- NP Veľká Fatra, NP Malá Fatra, CHKO Strážovské vrchy, CHKO Kysuce,
- CHKO Horná Orava, TANAP, PIENAP,
- NP Poloniny, CHKO Vihorlat, CHKO Východné Karpaty, CHKO Latorica,
- NP Slovenský raj, NP Slovenský kras, RCOP Prešov,

Predsedom komisie je zástupca ŠOP SR (pri združených komisiách zástupca Riaditeľstva ŠOP SR, ďalej len „RŠOP SR“) a v prípade opodstatnenosti môže na rokovanie prizvať aj ďalších zástupcov relevantných subjektov (samostatne hospodáriaci roľníci, polícia, mestská polícia ap.). Predsedu komisie vymenúva a odvoláva generálny riaditeľ ŠOP SR.

Komisia sa bude pravidelne schádzať, minimálne však raz za rok, **najneskôr do konca januára** príslušného kalendárneho roka, v ktorom by sa lov mal realizovať. Hlavnou úlohou komisie je vyhodnotiť podklady o stave populácie medveďa hnedého (počty jedincov; hmotnostné kategórie; škody spôsobené na hospodárskych zvieratách, včelách a iné) a na základe vstupov prehodnotiť opatrenia na úrovni organizačných jednotiek.

Komisia pri rozhodovaní bude disponovať nasledovnými údajmi:

- predbežné žiadosti od fyzických a právnických osôb, užívateľov poľovných revírov na odchyt a odstrel medveďa hnedého,
- výsledky získané z monitoringov medveďa hnedého (veľkosť, hustota a štruktúra populácie, areál rozšírenia ap.),
- informácie o uskutočnených preventívnych opatreniach na zabránenie škôd spôsobených medveďom hnedým v dotknutom území,
- škody spôsobené medveďom hnedým na hospodárskych zvieratách, včelstvách, poľnohospodárskych plodinách, a majetku za predchádzajúcu sezónu (KIMS, poľovnícka štatistika, štatistika v CEHZ, štatistika včelárskeho zväzu, ap.),
- zoznam vnadísk v dotknutých poľovných revíroch,
- relevantne zdokumentované nebezpečné strety medveďa hnedého s človekom,
- relevantne zdokumentovaný nebezpečný pohyb medveďa hnedého v intravilánoch a blízkych extravilánoch obcí, turistických, rekreačných, liečebných a iných zariadení ap.,
- lokality a počet usmrtených medveďov hnedých za predchádzajúci rok,
- údaje o stave lokalít území Natura 2000,
- iné dôležité podklady podľa uváženia komisie súvisiace so škodami a nebezpečnými stretmi.

Zásady zásahu do populácie medveďa hnedého

Na základe praktických skúseností ŠOP SR pri kontrole realizácie usmrtení medveďa hnedého na Slovensku, ako aj pri realizácii dlhodobého monitoringu, lov medveďa hnedého je možné realizovať zásahom do rôznych vekových a hmotnostných kategórií.

Jedince medveďa hnedého sú rozdelené do štyroch základných hmotnostných kategórií:

- hmotnosť do 100 kg,
- hmotnosť od 101 do 150 kg,
- hmotnosť od 151 do 200 kg,
- hmotnosť nad 200 kg.

V prípade návrhu na odlov medveďa hnedého v jednotlivých hmotnostných kategóriách a organizačných jednotkách je nutné zohľadniť populáciu medveďa hnedého v rámci celej Slovenskej republiky.

Postup realizácie plánovaného zásahu do populácie medveďa hnedého

1. Užívatelia poľovných revírov **najneskôr do konca novembra** príslušného kalendárneho roka oznámia na miestne príslušnej organizačnej jednotke ŠOP SR záujem o odstrel (odchyt) medveďa hnedého v konkrétnom poľovnom revíri. Záujem o lov (ďalej len „predbežná žiadosť“) bude podaný elektronicky prostredníctvom e-mailu, alebo písomne priamo na miestne príslušnej organizačnej jednotke ŠOP SR. V prípade, že do uvedeného termínu nebude žiadosť oznámená, bude posudzovaná až nasledujúci kalendárny rok. V prípade komisie združenej pre viaceré organizačné jednotky miestne príslušná organizačná jednotka ŠOP SR najneskôr do **15. januára** žiadosti postúpi predsedovi komisie.
2. Predseda komisie žiadosti skompletizuje, vyhodnotí a požiada všetkých členov komisií o doplnenie podkladov (napr. poľovnícka štatistika ap. – údaje ktoré nebudú evidované v prostredí KIMS).
3. Predsedovia jednotlivých komisií **najneskôr do konca januára** zvolajú rokovania týchto komisií.
4. V rámci stretnutia komisia podrobne posúdi opodstatnenosť všetkých žiadostí v kontexte so všetkými škodami za predchádzajúce obdobie, ako aj riziko vzniku škôd a nebezpečných stretov v nasledujúcom období.
5. V prípade, že dôjde k zmene zodpovednosti za škody zo strany ŠOP SR budú do úvahy brané hlavne škody vzniknuté v príslušnom kalendárnom roku.
6. Po dosiahnutí konsenzu všetkých zúčastnených sa odporučí počet a hmotnostná kategória navrhovaného odstrelu, podľa jednotlivých užívateľov poľovných revírov o čom predseda komisie spíše záznam. **V prípade, že nedôjde ku konsenzu, návrhy pre usmrtenie medveďov v lokalite posúdi ŠOP SR.**
7. Po rokovaní komisií, **RŠOP SR najneskôr do 15. februára** zvolá pracovné stretnutie všetkých predsedov komisií za účelom plošného prehodnotenia návrhov na odstrel medveďa hnedého (napr. vylúčenie možnosti neodôvodneného poľovania na medveďa v susedných poľovných revíroch ap.).
8. Po tomto stretnutí RŠOP SR **najneskôr do 28. februára** vypracuje zoznam všetkých poľovných revírov, katastrálnych území a lokalít, kde navrhuje povoliť výnimku s podrobným zdôvodnením. Na základe tohto zoznamu predsedovia komisií odporučia predmetným užívateľom poľovných revírov požiadať o povolenie výnimky zo zákazu ust. § 35 ods. 1 písm. a), b) a e) zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, ktoré povoľuje Ministerstvo životného prostredia SR, odbor štátnej správy ochrany prírody a krajiny (ďalej len „MŽP SR“).
9. MŽP SR začne správne konanie o povolení výnimky zo zakázaných činností vo vzťahu k chráneným živočíchom – medveďom hnedým. V rozhodnutí budú uvedené konkrétne (dohodnuté) podmienky odchytu/usmrtenia, ako aj kontaktné osoby poverené ŠOP SR zabezpečiť meranie a odber vzoriek.

10. Vydaniu rozhodnutia predchádza odborné stanovisko ŠOP SR s vypracovaním formulárov pre zisťovacie konanie (§ 28 zákona) a predbežné posúdenie vplyvu usmrtenia na populáciu medveďa hnedého jednotne pre celé územie Slovenska. Odborné stanovisko bude vychádzať zo záverov rokovania komisií podľa bodov 8 a 9.
11. V prípade, že sa vyskytne problematická situácia ohľadne škôd a nebezpečných stretoch spôsobených medveďom hnedým, bude sa táto situácia riešená prostredníctvom činnosti zásahového tímu. V prípade, že sa nejedná o jedinca, ktorý bol eliminovaný zásahovým tímom, uvedená skutočnosť nebude mať vplyv na plánovaný zásah do populácie.
12. Škody spôsobené medveďom hnedým v lokalitách, kde neboli realizované preventívne opatrenia budú posudzované pri návrhu usmrtenia. Dostatočnosť a vhodnosť preventívnych opatrení určuje ŠOP SR pri miestnej obhliadke škôd.

Podmienky lovu medveďa hnedého

1. Medveďa hnedého možno loviť len v čase od **1. júla do 30. novembra** v uznaných poľovných revíroch, ktoré splnili podmienky na lov a bola im povolená výnimka.
2. Medveďa hnedého je možné loviť výhradne **len individuálnym** spôsobom, a to formou **posledky a postriežky**.
3. Lovu medveďa hnedého môže predchádzať vnadenie výlučne rastlinnou potravou.
4. Medveď hnedý sa **prednostne** loví mimo území európskeho významu, v ktorých predstavuje predmet ochrany.
5. V rámci jednej poľovnickej sezóny a jedného poľovného revíru **je možné usmrtiť najviac jedného** jedinca medveďa hnedého. Toto obmedzenie sa **netýka** poľovných revírov **s výmerou nad 8 000 ha**, resp. prípadov lovu medvedice s medvied'atami a rozhodnutí zásahového tímu.
6. Užívateľ poľovného revíru je povinný oznámiť okresnému úradu, pozemkovému a lesnému odboru doručenie rozhodnutia MŽP SR o povolení výnimky na usmrtenie medveďa hnedého.
7. Minimálne tri dni pred začatím lovu medveďa hnedého je užívateľ poľovného revíru povinný túto skutočnosť oznámiť kontaktnej osobe ŠOP SR.
8. Po ulovení medveďa hnedého musí užívateľ poľovného revíru bezodkladne pred jeho manipuláciou založiť značku na označenie raticovej zveri a veľkej šelmy a do povolenia na lov zveri zaznamenať dátum a čas ulovenia zveri, číslo založenej značky. Informáciu o ulovení je povinný bezodkladne ohlásiť poľovníckemu hospodárovi, alebo ním poverenej osobe a užívateľovi poľovného revíru. Užívateľ poľovného revíru bezodkladne ohlási ulovenie medveďa kontaktnej osobe príslušnej organizačnej jednotke ŠOP SR za účelom vykonania prehliadky a za účelom odobratia vzoriek. Súčasťou vzoriek je aj odobratie zubu (posledná dolná stolička) na určenie veku jedinca. Po odobratí vzoriek spoločne vyplnia záznam o ulovení (úhyne) a odchYTE medveďa hnedého. Záznam o love (úhyne) a odchYTE medveďa hnedého zamestnanec ŠOP SR zašle v elektronickej forme na MŽP SR, MPRV SR a Riaditeľstvo ŠOP SR, ktorá záznam zaeviduje v KIMSe.
9. Vizuálna prehliadka sa vykoná na mieste ulovenia, odchytu alebo nájdenia úhyne.

10. Vzorky odobraté pri vizuálnej obhliadke a meraní uloveného, odchyteného (uhynutého) medveďa hnedého archivuje ŠOP SR.
11. V prípade nelegálneho lovu, odchytu alebo úhynu, je potrebné nahlásiť túto skutočnosť bezodkladne užívateľovi poľovného revíru, ktorý zabezpečí vizuálnu prehliadku v zmysle bodov 8. až 10. a nahlási danú skutočnosť príslušnému policajnému zboru.
12. Ostatné neuvedené podmienky stanoví komisia a MŽP SR vo vydanom rozhodnutí o povolení výnimky z druhovej ochrany v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Prechodné ustanovenia

1. Určené lehoty, ktoré sa týkajú činnosti ŠOP SR a rokovania komisií, sa nevzťahujú na rok 2019. Rokovanie komisií a s tým súvisiaca činnosť ŠOP SR pri realizácii zásahu do populácie medveďa hnedého v roku 2019 bude uskutočnená bezodkladne po doručení informácie o schválení tohto materiálu.
2. Lehota na podanie žiadosti o odstrel medveďa hnedého uvedená v časti „*Postup realizácie plánovaného zásahu do populácie medveďa hnedého*“ v bode č. 1 sa nevzťahuje na žiadosti podané pred schválením tohto materiálu.